

Handläggare: Bosse Dannert
Tfn: 508 18 040

Till
Farsta stadsdelsnämnd

Översyn av sysselsättningsverksamheterna inom socialpsykiatrin

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner översynen och föreslagna åtgärder.
  - Utvecklingen av arbetsträningsverksamheter fortsätter
  - Utredning av olika samverkansmöjligheter
  - Den egna verksamheten vid Pepparvägen 15 upphör
  - Matservering ordnas tills vidare på annat sätt

Gillis Hammar
stadsdelsdirektör

Annica Dominius
avd.chef utförare

Annica Blomsten
avd.chef beställare

Sammanfattning

En översyn av sysselsättningsverksamheterna inom socialpsykiatrin görs utifrån de nuvarande brukarnas behov och hur de bäst kan tillgodoses. Ökad efterfrågan på arbetsträning finns. Förvaltningen föreslår därför att inriktningen på arbetsträning ska öka. En viktig del är också att se över vilka lokaler som lämpar sig bäst, dels utifrån verksamheternas inriktning, dels också utifrån vad som är ekonomiskt möjligt. Lokalfrågan måste lösas i två steg, där det första steget blir att förvaltningens personal bedriver verksamhet i endast den ena av Emma-verksamhetens lokaler. Samverkan med frivilligorganisationerna, psykiatrin och kyrkan kring bemanning av den andra lokalen utreds. Ytterligare en fråga som behöver redas ut är den lunch som lagas och serveras på Emma. Matserveringen föreslås övergå i andra former i avvaktan en eventuell möjlighet att bedriva en matlagningscirkel. Åtgärder för budgethållning redovisas i tertialrapport 1.

Bakgrund till översynen

Socialpsykiatrins sysselsättningsverksamhet har fram till årsskiftet 2005-2006 bedrivits i tre olika lokaler: Farsta-Cirkeln på Kristinehamnsgatan 32-34, Emma-Kuggen på Lingvägen 188 och Emma-caféet på Pepparvägen 15.

Under hösten 2005 har diskussioner förts inom socialpsykiatri och med frivilligorganisationerna om vilka behov av sysselsättningsverksamhet som är aktuella idag. Målgruppen har förändrats sedan de nu befintliga verksamheterna startade. Många yngre med psykiska funktionshinder som har tillkommit har uttryckt önskemål om en förnyad inriktning, vilket även uppmärksammats inom landstingets psykiatri..

I bokslutet redovisades ett underskott om 700 tkr för sysselsättningsverksamheterna, främst p g a uteblivna intäkter till Farsta-Cirkeln. Prognosen för 2006 är ett underskott om ca 950 tkr. Bl a beror det på hyreskostnader, där Farsta-Cirkelns hyra ingår. Dessutom är intäkterna från arbetsträningen även i år mycket osäkra.

NUVARANDE SYSSELSÄTTNINGSVVERKSAMHETER

Emma café, Pepparvägen 15

Emma café är en välkänd verksamhet med inarbetade traditioner sedan 1980-talet. Verksamheten har varit omtalad och har beskrivits i många olika sammanhang. Psykiskt sköra människor har här kunnat få en trygg punkt i tillvaron. I lokalen finns idag café, en publik dator och loppis. Verksamheten inriktas i huvudsak på träffverksamhet med viss öppen gruppverksamhet. Utflykter utgår härifrån under våren. Lokalen hålls öppet de flesta helgerna av frivilliga och det lokala föreningslivet. Lokalen är endast öppen på eftermiddagarna kl 12.30-16.00, på måndagar till kl 18. Loppisen är öppen kl 12-16, måndagar till kl.18.

Emma-Kuggen, Lingvägen 188

Emma-Kuggen har kontakt med ca 200 besökare, varav 30-40 besökare dagligen. Verksamheten är en blandning av träffverksamhet och sysselsättning. Studiecirkelar erbjuds genom Vuxenskolan i data, dans, kost/ viktreducering, vävning eller sömnad. Lunch erbjuds till en låg kostnad. Maten lagas av anställda. Lokalen är öppen mån, tis, tor, kl 8.30-16, ons, fre 10.30-16. En gång i månaden är Emma-Kuggen öppen för kvällsaktivitet. Ett brukarråd med två anställda och deltagare i verksamheten träffas kvällstid en gång i månaden ingår. En kväll i månaden ordnas anhörigträffar då anställda medverkar.

Sysselsättningens omfattning

Av de 250 personer, som idag har kontakt med socialpsykiatri, deltar 38 i någon sysselsättningsverksamhet. 24 av dessa har sysselsättning i stadsdelens verksamheter. 14 personer deltar i sysselsättning i annan stadsdel eller annan verksamhet (Möjligheternas Hus, Alvikstorpet) Till skillnad från 2005 tillämpas biståndsbeslut för deltagande i studiecirkel.

Nyligen genomförda förändringar

Hösten 2005 sade förvaltningen upp Farsta-Cirkelns lokaler på Kristinehamns-gatan. Verksamheten där har nu flyttats ut. Arbetsträningsverksamhet bedrivs på Edö. Studiecirkelverksamheten är sedan årsskiftet förlagd till Emma-Kuggens lokaler på Lingvägen. Alla som deltog i verksamheten i Farsta-Cirkelns lokaler på Kristinehamns-gatan utom tre, har följt med till Emma. Två av dessa tillhör en annan stadsdel och en person som inte vill gå till Emma har i stället mycket boendestöd.

NYA VERKSAMHETER SOM STARTAT

Edö arbetsträning

Cafe & Restaurang Edöstrand startade i oktober 2005 och finns i anslutning till Edö Äldreboende. Café och restaurang är öppna för allmänheten och serverar frukost och lunch i restauranglokalen och sommartid även utomhus på terrassen. Verksamheten drivs av tre anställda arbetshandledare, och är anpassad för arbetsträning och praktik för sex arbetstagare på halvtid. Syftet med verksamheten är att möjliggöra arbetsträning och praktik för arbetstagare ca 18-35 år, som skall ut i arbetslivet. Målet är att få arbetstagarna att känna sig delaktiga i samhället genom att erbjuda en meningsfull vardag med arbetslika förhållanden, bryta isolering och därigenom bidra till ökad social förmåga. Varje arbetstagare har en individuell arbetsplan framtagen i samarbete med biståndsbedömare och arbetshandledare. Praktiktiden är vanligtvis 4-6 månader och fullgjord praktik ger ett sedvanligt arbetsintyg. Arbetshandledarna har tät kontakt med biståndshandläggarna och med af-rehab.

NYA VERKSAMHETER 2006

Hunddagis

I september 2005 startade en hundskötarutbildning i en studiecirkel för intresserade deltagare och anställda på Farsta Cirkeln. I samband med detta växte idén om att starta ett hunddagis fram. Hunddagiset har just startat och kommer successivt igång. Det inryms i en tidigare hemtjänstlokal på Nordmarksvägen 40. Arbetsträning erbjuds till 10 personer på halvtid. Verksamheten drivs av tre av de tidigare anställda på Cirkeln (2,0 heltidstjänster)

Edö Kiosk

Kiosken på Edö inryms i Edö Café- & Restaurang. Verksamheten bedriver sedan 2006-04-01 sysselsättnings- och arbetsträningsverksamhet. Till att börja med har tre personer fått plats i arbetsträningen där.

Planer på data-media-sal på Edö

Efter förebild från Skarpnäck planeras en ny verksamhet för de brukare inom socialpsykiatri som behöver sysselsättning som är lite mer krävande och avancerad, kanske framförallt yngre. Platser kanske även kan säljas till andra enheter inom och utom Farsta. Till att börja med erbjuds sex heltidsplatser.

Föreslagen verksamhet:

1. Informationsmaterial – broschyrer, fotoredigering, verksamhetsberättelser etc.
2. Egen musikproduktion. Att skapa och spela in digital och analog musik.
3. Videoproduktion: Producera informationsfilmer, omvandla video till digitalformat.
4. Datasalen kan också användas för kurser, t ex personalutbildningar.

Planer på utökad loppisverksamhet

Emma driver idag en liten loppis med begränsade öppettider på Pepparvägen 15. En större loppis med utökade öppettider skulle ge möjlighet till både sysselsättning och arbetsträning. Den bedöms efter hittillsvarande erfarenheter kunna bära sina egna kostnader. Ett förslag till ny lokal på 60 kvm finns på Pepparvägen 8A. Lokalen skulle passa mycket väl för ändamålet. Frågan är dock avhängig det förslag till förändringar som beskrivs nedan.

VERKSAMHETENS PLANERING FRAMÅT I TIDEN

Den framtida sysselsättningsverksamheten bör vara en sysselsättning som bidrar till möjlig rehabilitering. Den ska planeras utifrån socialtjänstens mål att främja människornas aktiva deltagande i samhället och utifrån det framtida behovet inom målgruppen. Många har tidigare uttryckt att de i första hand behöver en träffverksamhet med endast viss sysselsättning, men erfarenheterna idag har visat att strukturerad verksamhet och arbetsträning efterfrågas alltmer. Inom psykiatri har uppmärksamhets en mycket stor ökning av yngre vuxna som söker hjälp. Dessa yngre personer behöver också sysselsättning, men har ett mindre intresse av att bara gå till en träffverksamhet.

Idag deltar endast en mindre del av dem som har kontakt med socialpsykiatri i arbetsträning. Bedömningen är att minst hälften, sannolikt fler, har detta behov. En ökad efterfrågan på arbetsträning finns. Förvaltningen föreslår därför att inriktningen på arbetsträning ska öka.

Emma-lokalerna

Det har under lång tid framförts det orimliga i att bedriva Emma-verksamheten i två lokaler. Personalen har gått mellan de två lokalerna. Besökarna har förflyttat sig från den ena lokalen till den andra. De båda Emma-lokalerna har stora brister. Pepparvägen 15 är i dåligt skick med bristfälligt kök, bristande ventilation och avsaknad av handikapptoalett mm. Den upprustning som skulle behövas bedöms kosta 250-500 tkr. (Närmare kostnadsberäkning ej gjord)

Företagshälsovården har dömt ut lokalen som arbetsplats. Inom förvaltningens lokaler är bedömningen att lokalen är olämplig. Hyresvärden befinner sig utomlands och är mycket svår att nå, vilket varit ett stort hinder för att få till stånd åtgärder. På Lingvägen 188 lagas mat under förhållanden som inte är godkända enligt livsmedelslagstiftningen. Kostnaden för upprustning av köksresurserna har efter intagande av en offert beräknats bli ca 250-280 tkr.

En ny anpassad väl belägen Emma-lokal som ersätter de båda nuvarande lokalerna, skulle kunna lösa problemen. Det har dock hittills varit svårt att hitta en sådan lokal. Bl a besvarades en förfrågan om att få ta över Kassaservice-lokalen (f d posten i Hökarängen) med ogillande från hyresvärden. Bl a utifrån den ökade efterfrågan på arbetsträning, är det svårt att motivera kostnaderna för två Emma-lokalerna.

Förväntningar på Emma-verksamheten

Förvaltningen ser det inte som ekonomiskt möjligt att behålla två Emma-lokaler. Detta skulle förutsätta en annan finansiering eller att annan verksamhet lades ner. En avgörande fråga är vad Emma-verksamheten ska stå för. Sedan starten har verksamheten vänt sig till en bredare målgrupp än bara inom socialpsykiatrin. Äldre har alltid funnits med och genom öppenheten har den som vill, kunnat besöka Emma. Förväntningar på Emma finns från många. Bland dem som uppskattar Emma finns bl a psykiatrin, kyrkan och besökare från andra stadsdelar som saknar en verksamhet av detta slag. Frivilligorganisationer ser också Emma café som en viktig funktion och står för öppethållandet på Emma café på helger.

Alternativ inriktning för Pepparvägen 15

Träffverksamhet i samverkan med andra?

Från psykiatrin har uttryckts att behovet av en träffverksamhet som Emma café, för många av patienterna, är mycket stort. Tankar på att öppna en egen lokal har funnits. Men psykiatrin framhåller också det starkt ökande behovet av mer strukturerad sysselsättning för det ökande antalet yngre patienter.

Dessa båda behov skulle kunna vara en utgångspunkt för ett gemensamt ekonomiskt ansvar för träffverksamhet och sysselsättning i sin helhet.

En utbyggd arbetsträningsverksamhet i förvaltningens regi borde kunna motivera landstinget att samverka för en helhetslösning och i detta t ex gå in med resurser till träffverksamheten.

Förvaltningens bedömning är att den egna personalen endast ska arbeta utifrån en lokal. Utifrån psykiatrins och frivilligorganisationernas sammanlagda intresse, och frivilligverksamhetens nuvarande åtagande, bör det därför utredas möjligheten av att dessa står för bemanningen av lokalen under förutsättning att förvaltningen står för hyreskostnaden. Matservering bör utredas tillsammans med kyrkan som ligger i närheten och som har möjlighet att servera mat.

Matlagningscirkel på ett upprustat Emma-Kuggen?

Det finns idag möjlighet att äta lunch på Emma-Kuggen på Lingvägen för en mycket låg kostnad. Maten lagas i huvudsak av de anställda. Med nuvarande bemanningen medför sjukfrånvaro att detta är svårt att upprätthålla, utan att övrig verksamhet blir lidande. Köket saknar de resurser som krävs för att uppfylla kraven i livsmedelslagarna. Det saknas också särskild personal med kunskaper i matlagning.

Tills vidare måste andra lösningar undersökas och prövas - smörgåsar m m, uppvärmning av matlådor och annan mat i mikrougn, catering. Den låga kostnaden för mat bör omprövas, utifrån såväl de faktiska kostnaderna som värdet av att många får äta en måltid i denna form. Under förutsättning av upprustning och förstärkning av personal med en matlagningskunnig person kan en matlagningscirkel återuppta matlagning och samtidigt erbjuda platser för arbetsträning. Att investera i upprustning förutsätter dock ett beslut om att lokalen på Lingvägen ska behållas. Ekonomiskt förutsätts då andra effektivisering, t.ex. att lämna hyresavtalet för Pepparvägen 15.

Ny Emma-lokal för både träffverksamhet och arbetsträning

Målsättningen att finna en bättre lokal kvarstår. Uppsägning av Pepparvägen och eventuell upprustning av Lingvägen behöver inte utesluta att sökandet efter en bättre anpassad lokal fortsätter. Kontraktet för Lingvägen går ut i september 2007.

Uppsägning måste göras senast i december 2006.

Förslag till åtgärder

Förvaltningen bedömer att förutsättningar att driva de båda Emma-lokalerna för närvarande saknas. Till att börja med behöver verksamheten koncentreras till den lokal som bäst motsvarar behoven, Emma-Kuggen på Lingvägen 188. Förvaltningen föreslår därför följande;

- Fortsatt utveckling av arbetsträningsverksamheter.
- Möjligheterna till samverkan och samfinansiering med psykiatri utreds.
- Samarbete med kyrkan och frivilligorganisationerna utreds.
- Utredning av möjligheten att andra bemannar verksamheten på Pepparvägen.
- Matserveringen på Lingvägen fortsätter tills vidare i annan form.
- Utredning av möjligheten att finna en ny lokal som ersätter de nuvarande Emma-lokalerna fortsätter.